

призвести до його дефіциту; спотворені дані також не можуть служити основою для планування та аналізу економічного розвитку.

Тіньова економіка має значний вплив на всі соціально-економічні процеси, що відбуваються в суспільстві. Фактично вона стала однією з органічних складових економічної системи, виконуючи певні системні функції: по-перше, частково вирішує низку поточних проблем, які легальні економічні відносини неспроможні вирішити; по-друге, входить у системну суперечність з інтересами довгострокового соціально-економічного розвитку, негативно впливаючи на нього у стратегічному вимірі.

Існує думка, що тіньова економіка, окрім загальновідомих негативних сторін, має позитивний соціальний аспект, особливо в перехідних умовах і під час кризи. Для багатьох верств населення неформальна економіка і тіньова зайнятість допомогли вирішити соціальні та економічні проблеми, забезпечивши їх робочими місцями і додатковими заробітками.

Таким чином, на сучасному етапі тіньова економіка відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку України, але як негативну так і позитивну за допустимого її рівня. Проте, реальний рівень тіньової економіки в Україні перевищує допустиме значення і становить загрозу національній безпеці держави. З огляду на це, Україні необхідно розробити чітку довгострокову програму з детінізації економіки.

Реалізація заходів щодо детінізації економіки не лише сприятиме формуванню повноцінного ринкового середовища, розвитку економіки, процесу демократизації суспільства загалом, а й забезпеченню відродження та ефективного розвитку вітчизняного підприємництва.

Плига А.О.
НТУ «ХП»

ПРОБЛЕМИ ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ В УКРАЇНІ

Бідність є однією з найгостріших соціально-економічних проблем сучасної України і світу. За визначенням, прийнятим Євросоюзом, бідними вважаються люди, чий ресурси (матеріальні, культурні та соціальні) настільки низькі, що вони виключаються з мінімального способу життя, прийнятого для країни проживання. Бідність прогресує, вона перетворилася на одну з глобальних економічних проблем і тому її дослідження набуває дедалі більшого значення.

Бідність негативно впливає не тільки на окрему людину, а й на суспільство, на економіку. Знижується сукупний попит, тим самим знижуючи рівень ВВП країни. Експерти ООН вважають, що більше ніж 2 % населення України живе в багатовимірній бідності. За даними українських дослідників, мінімум 3 % українців систематично недоїдають. Більшість українців в середньому витрачають на продукти харчування більше половини свого заробітку. За європейськими нормами забезпеченими вважають громадян, які витрачають на їжу менше 20% свого місячного бюджету. За результатами деяких

досліджень співвідношення доходів багатих українців до найбідніших складає від 14:1 до 30:1. Для прикладу в Китаї це співвідношення складає – 7:1, в Японії – 4,3:1, в країнах ЄС – 5,7:1.

Причини української бідності полягають насамперед у повільній адаптації національної економіки до ринкових умов, неконкурентоспроможності низки галузей і виробництв, превалюванні низькооплачуваних робочих місць. Також існує прошарок людей, які в силу віку та стану здоров'я не можуть заробляти. Зменшити таку бідність може держава через перерозподіл трансфертів. Бідність в цьому випадку є результатом неефективної соціальної політики. Соціальні стандарти і гарантії, що розробляються державою, не є достатніми для простого відтворення населення. Причинами бідності можуть стати також відсутність можливостей або несформованість самих потреб. Низькі соціальні стандарти, злиденні умови існування виробляють звичку жити у бідності, трансформують психологію людини, що призводить до так званої успадкованої бідності. Для сучасної України бідність стала також фактором поляризації суспільства, його поділу на дуже заможних і дуже бідних при зменшенні середнього прошарку суспільства.

Враховуючи наявні загрози соціальному благополуччю громадян потрібно: розробити новий алгоритм розрахунку прожиткового мінімуму та інфляції з урахуванням реального зростання вартості споживчого кошика; встановити розмір заробітної плати медичних працівників та вчителів на рівні середньої заробітної плати в промисловості; реалізувати комплекс заходів, спрямованих на соціальний захист сім'ї: забезпечити рівність жінок, посилити контроль за дотриманням роботодавцями права працюючих жінок на оплачувану декретну відпустку; підвищити щомісячну соціальну допомогу на дитину віком до трьох років до прожиткового рівня; розпочати будівництво соціального житла, у т. ч. для молодих сімей; забезпечити для молоді якісну та доступну освіту, перше робоче місце; посилити контроль за дотриманням норм трудового законодавства; зберегти існуючу систему пільг для соціально незахищених груп населення.

Побережная Е.В.

НТУ «ХПИ»

ЧЕЛОВЕЧЕСКИЕ РЕСУРСЫ В КОНТЕКСТЕ ЭКОНОМИКИ ЗНАНИЙ

Сегодня в научной литературе достаточно широко используются термины «общество знаний», «управление знаниями», «экономика знаний» и тому подобное. На наш взгляд, достаточно целесообразно проследить этапы развития этих понятий. Ученые и практики достаточно по – разному интерпретируют новый этап экономического развития. Среди подходов можно выделить следующие: нового общества (Тоффлер, 1990), общество знаний (Масуда, 1980, Нейсбит, 1998) и др. Современная экономика основывается на новой экономической парадигме. Sveiby (1999) описывает экономику, основанную на знаниях, в которой процессы происходящие в экономике оцениваются с точки зрения знаний. Важность знания для экономического развития также